

Аналіз споживання препаратів групи S01E – протиглаукомні препарати та міотичні засоби

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Ключові слова: споживання,
лікарські засоби, глаукома.

У сучасних умовах глобального демографічного старіння населення питання щодо збереження та зміцнення здоров'я людей похилого та старечого віку постає дуже гостро. З метою визначення особливостей і тенденцій споживання населенням України протиглаукомних препаратів і міотичних засобів здійснили аналіз показників їх продажів (2009–2012 рр.) у натуральному і грошовому вимірах. Дослідили споживання вітчизняних та іноземних препаратів цих груп, а також динаміку споживання кожної групи. Виявили, що за період 2009–2012 рр. обсяг продажів протиглаукомних препаратів і міотичних засобів у натуральних показниках збільшився на 11,08%, а у грошових – на 45,07%. Лідером за обсягом продажів у грошових одиницях є група S₀₁EE – «Аналоги простагландинів», а в натуральних – група S₀₁ED – «Блокатори β-адренорецепторів».

Анализ потребления препаратов группы S01E – противоглаукомные препараты и миотические средства

А. А. Котвицкая, А. А. Пастухова

В современных условиях глобального демографического старения населения вопросы сохранения и укрепления здоровья лиц пожилого и старческого возраста стоит очень остро. С целью установления особенностей и тенденций потребления населением Украины противоглаукомных препаратов и миотических средств выполнили анализ показателей их продаж (2009–2012 гг.) в натуральном и денежном измерениях. Изучили потребление отечественных и зарубежных препаратов этих групп, а также динамику потребления каждой группы. Установили, что за период 2009–2012 гг. объем продаж противоглаукомных препаратов и миотических средств в натуральных показателях увеличился на 11,08%, а в денежных – на 45,07%. Лидером по объему продаж у денежных единицах является группа S₀₁EE – «Аналоги простагландинов», а в натуральных – группа S₀₁ED – «Блокаторы β-адренорецепторов».

Ключевые слова: потребление, лекарственные средства, глаукома.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. – 2014. – № 3 (16). – С. 97–101

Analysis of consumption of S01E group of drugs – antiglaucoma drugs and miotics

А. А. Kotvitska, О. А. Pastukhova

Aim. The question of health protection and promotion for elderly population is very acute in modern conditions of global demographic population aging. Paying attention to the significant increase in glaucoma morbidity among this population contingent, the results of research consumption of drugs used to treat glaucoma in the period 2009–2012 are presented in the article.

Methods and results. Sales volumes of antiglaucoma preparations and miotics have been established in monetary and physical terms. These drugs groups' consumption of domestic and foreign production has been analyzed. The dynamics of each group's consumption of products of specified segment has been investigated.

Key words: Consumption, Drugs, Glaucoma.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2014; № 3 (16): 97–101

У сучасних умовах глобального демографічного старіння населення пріоритетним завданням кожної країни є збереження та зміцнення здоров'я людей похилого та старечого віку шляхом організації якісної та доступної медичної допомоги з орієнтацією на запобігання захворювань і зниження поширеності хвороб. Враховуючи суттєве збільшення захворюваності на глаукому серед літнього населення України, визначення лідерів продажів і порівняння споживання протиглаукомних препаратів і міотичних засобів (ППМЗ) дають можливість оцінити витрати на фармакотерапію та раціональність застосування того чи іншого лікарського засобу (ЛЗ) при терапії цього захворювання [1,4,5].

Мета роботи

Визначення особливостей і тенденцій споживання населенням України протиглаукомних препаратів і міотичних засобів.

Матеріали і методи дослідження

Виконали аналіз показників продажів протиглаукомних препаратів і міотичних засобів у натуральному і

грошовому вимірах. Дослідження здійснили за даними Державного реєстру лікарських засобів України та аналітичної системи фармацевтичного ринку «Фарм-стандарт» компанії «Моріон» за 2009–2012 рр. Об'єкт дослідження – інформація щодо обсягів продажу ППМЗ у натуральному та грошовому вимірах. Протягом дослідження використали ретроспективний, системний і графічний методи.

Результати та їх обговорення

Результати аналізу вітчизняного фармацевтичного ринку для лікування глаукоми свідчать про наявність п'яти підгруп ППМЗ:

- S₀₁EA – симпатоміметики для лікування глаукоми;
- S₀₁EB – парасимпатоміметики;
- S₀₁EC – інгібітори карбоангідази;
- S₀₁ED – блокатори β-адренорецепторів;
- S₀₁EE – аналоги простагландинів [2,3].

Ретроспективний аналіз споживання ППМЗ встановив, що в період 2009–2012 рр. обсяг аптечних продажів ЛЗ,

які вивчили, з кожним роком збільшувався. Так, за підсумками 2012 р. цей показник перевищив 135 млн грн. за 3 726 387 упаковок із темпами приросту на 45,07% у грошовому і на 11,08% у натуральному вимірі в порівнянні з 2009 р.

Результати аналізу за походженням ЛЗ цього сегмента засвідчили, що у грошовому вимірі темпи приросту за 2009–2012 рр. препаратів як вітчизняного, так і іноземного виробництва збільшилися на 69,4% та на 40,3% відповідно. Для ППМЗ іноземного виробництва обсяг продажу в натуральних показниках збільшився від 1 370 003 шт. у 2009 р. до 1 770 266 шт. у 2012 р. (22,61%). Встановили негативні зміни динаміки продажів

вітчизняних ППМЗ у натуральному вимірі. Так, кількість упаковок вітчизняних ЛЗ, що продали у 2012 р., зменшилась на 9,31% у порівнянні з 2009 р.

Щодо споживання фармакотерапевтичних груп встановили, що найбільше препаратів спожито у групах симпатоміметиків та аналогів простагландинів. За період 2009–2012 рр. продажі препаратів цих груп зросли більше ніж на 50% як у натуральних, так і в грошових одиницях. Група парасимпатоміметиків демонструє негативну тенденцію до зменшення продажів.

Показники продажів ППМЗ та приросту продажів за період, який досліджували, наведені в таблиці 1, 2.

Таблиця 1

Динаміка продажів ППМЗ у натуральних показниках за 2009–2012 рр.

	Обсяг продажів в упаковках, шт.				Приріст продажів, %
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	
S₀₁EA Симпатоміметики для лікування глаукоми					
Вітчизняні ЛЗ	-	-	-	-	-
Імпортні ЛЗ	8 100	14 549	21 315	38 522	79,0%
Разом	8 100	14 549	21 315	38 522	79,0%
S₀₁EB Парасимпатоміметики					
Вітчизняні ЛЗ	448 280	372 657	302 950	256 824	-42,7%
Імпортні ЛЗ	95 862	110 943	109 466	112 265	14,6%
Разом	544 142	483 600	412 416	369 089	-32,1%
S₀₁EC Інгібітори карбоангідрази					
Вітчизняні ЛЗ	529	15 026	15 147	9 038	94,1%
Імпортні ЛЗ	262 779	257 887	243 940	267 975	1,9%
Разом	263 308	272 913	259 087	277 013	4,9%
S₀₁ED Блокатори β-адренорецепторів					
Вітчизняні ЛЗ	585 548	602 975	525 049	531 169	-9,3%
Імпортні ЛЗ	853 945	860 854	922 678	1 020 606	16,3%
Разом	1 439 493	1 463 829	1 447 727	1 551 775	7,2%
S₀₁EE Аналоги простагландинів					
Вітчизняні ЛЗ	19 865	96 146	139 117	159 090	87,5%
Імпортні ЛЗ	149 347	180 967	245 956	330 898	54,8%
Разом	169 212	277 113	385 073	489 988	65,5%

Таблиця 2

Динаміка продажів ППМЗ у грошових показниках за 2009–2012 рр.

	Обсяг продажів в тис. грн.				Приріст продажів, %
	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	
S₀₁EA Симпатоміметики для лікування глаукоми					
Вітчизняні ЛЗ	-	-	-	-	-
Імпортні ЛЗ	1 120	1 921	2 669	4 592	75,6%
Разом	1 120	1 921	2 669	4 592	75,6%
S₀₁EB Парасимпатоміметики					
Вітчизняні ЛЗ	2 451	2 410	2 210	1 942	-20,7%
Імпортні ЛЗ	4 640	4 796	4 520	4 405	-5,1%
Разом	7 090	7 206	6 730	6 347	-10,5%
S₀₁EC Інгібітори карбоангідрази					
Вітчизняні ЛЗ	13	367	378	244	94,7%
Імпортні ЛЗ	16 841	17 619	18 389	21 007	19,8%
Разом	16 854	17 986	18 767	21 251	20,7%
S₀₁ED Блокатори β-адренорецепторів					
Вітчизняні ЛЗ	2 694	3 363	3 484	3 953	31,8%
Імпортні ЛЗ	20 194	20 536	27 949	39 564	48,9%
Разом	22 888	23 899	31 433	43 517	47,4%
S₀₁EE Аналоги простагландинів					
Вітчизняні ЛЗ	1 659	9 070	13 831	16 139	89,7%
Імпортні ЛЗ	24 570	26 549	34 291	43 221	43,2%
Разом	26 229	35 619	48 122	59 360	55,8%

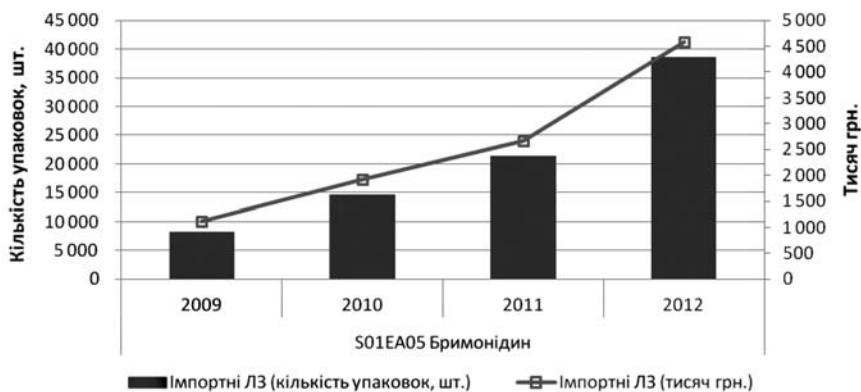

Рис. 1. Динаміка продажів фармакотерапевтичної групи S₀₁EA в натуральних і грошових показниках у 2009–2012 рр.

Наступний етап дослідження – детальніший аналіз споживання препаратів кожної фармакотерапевтичної групи ППМЗ.

Сегмент групи S₀₁EA – «Симпатоміметики для лікування глаукоми» представлений лише бримонідином – міжнародна непатентована назва (МНН). За даними, що наведені на рис. 1, з кожним роком обсяг продажів препаратів цієї групи зростає майже вдвічі. У результаті аналізу встановили, що кількість упаковок, які продали у 2012 р., становила 38 522 шт., а це майже на 80% більше, ніж у 2009 р. У грошовому вимірі споживання препаратів групи бримонідину збільшилось від 1 120 тис. грн. у 2009 р. до 4 592 тис. грн. у 2012 р. (75,6%).

Слід відзначити, що в номенклатурі цієї групи на ринку України представлені препарати лише іноземного виробництва, а це впливає на доступність цих ЛЗ саме для осіб похилого та старечого віку, враховуючи доволі високу вартість. Тому, на нашу думку, з метою збільшення доступності ЛЗ групи бримонідину пріоритетним напрямом для вітчизняних виробників є випуск очних крапель на основі бримонідину.

Найбільш регресивною групою цього сегмента щодо обсягів продажів є група S₀₁EB «Парасимпатоміметики», результати аналізу якої свідчать про зменшення продажів як у грошових, так і в натуральних одиницях – на 10,5% та 32,1% відповідно.

Препарати на основі пілокарпіну представлені лише

вітчизняними виробниками, а комбіновані засоби на основі пілокарпіну виробляють переважно за кордоном (рис. 2).

Асортимент групи S₀₁EC «Інгібітори карбоангідази», як свідчать результати аналізу, на українському фармацевтичному ринку представлений 3 МНН – ацетазоламід, дорзоламід, бринзоламід.

Обсяг продажів препаратів на основі ацетазоламідів вітчизняного виробництва як у грошовому, так і в натуральному вимірі демонструє зростання майже на 95%. Аналіз препаратів іноземного виробництва свідчить про негативну тенденцію до зменшення обсягів продажів у грошових показниках – від 5 801 тис. грн. у 2009 р. до 5 676 тис. грн. у 2012 р. (2,2%), у натуральних показниках – від 159 440 у 2009 р. до 110 430 у 2012 р. (30,7%).

Встановили, що група дорзоламідів є новою в цьому сегменті, і представлена тільки одним препаратом румунського виробництва, який зареєстрований на фармацевтичному ринку України в першій половині 2012 р.

Препарати групи бринзоламідів надходять на наш фармацевтичний ринок із-за кордону та мають стабільні темпи приросту в натуральних (33,9%) і грошових (27,4%) показниках (рис. 3).

Виявили, що попит на ППМЗ фармакотерапевтичної групи S₀₁ED, до якої належать 3 МНН, за період 2009–2012 рр. значно збільшився на комбіновані засоби на основі тимололу в натуральних показниках (майже на

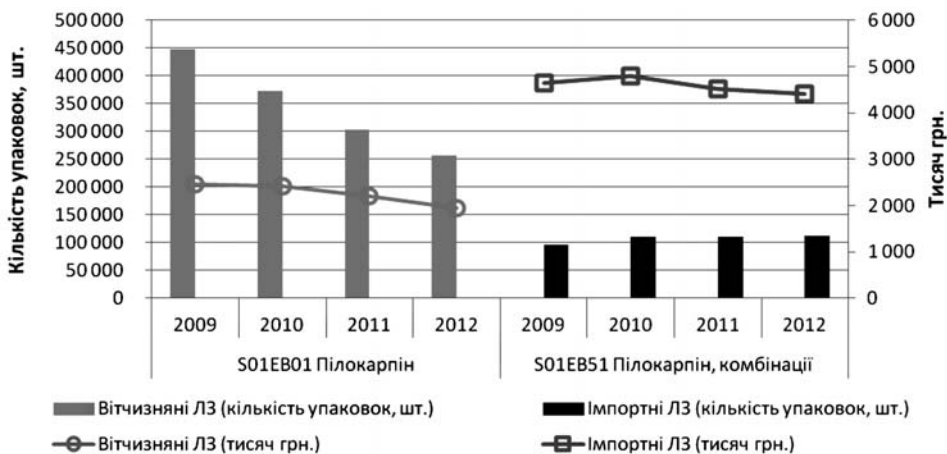

Рис. 2. Динаміка продажів фармакотерапевтичної групи S₀₁EB у натуральних і грошових показниках у 2009–2012 рр.

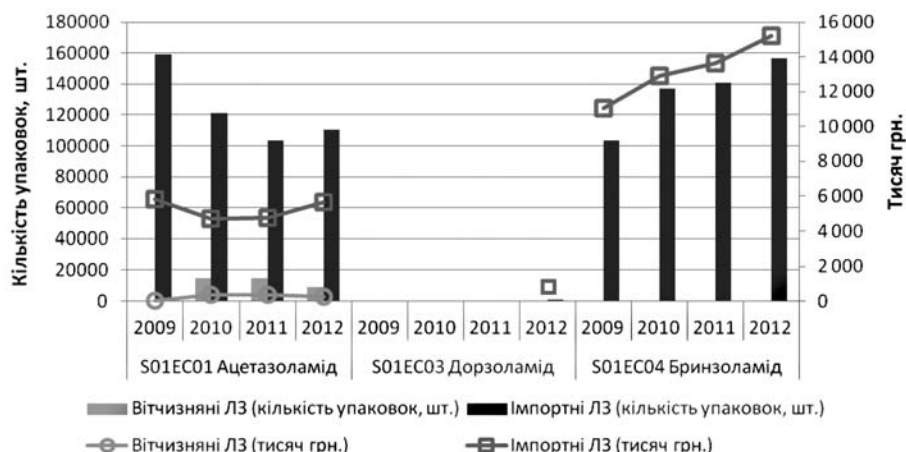

Рис. 3. Динаміка продажів фармакотерапевтичної групи S_{01EC} у натуральних і грошових показниках у 2009–2012 рр.

95%). Утім встановили негативну тенденцію зменшення продажів препаратів тимололу на 6,7%.

Аналогічну динаміку продажів протиглаукомних препаратів і міогічних засобів спостерігали у грошових показниках. Так, споживання комбінованих засобів на основі тимололу збільшилось від 1 929 тис. грн. у 2009 р. до 21 458 тис. грн. у 2012 р. (91%), а препаратів тимололу зменшилось від 16 914 тис. грн. у 2009 р. до 161 468 тис. грн. у 2012 р. (2,8%).

Для сегмента препаратів бетаксолу за період 2009–2012 рр. спостерігали позитивну динаміку продажів як

у натуральних, так і в грошових одиницях – 27,8% та 27,6% відповідно (рис. 4).

Динаміка продажів ППМЗ групи S_{01EE} у натуральних і грошових показниках є позитивною для всіх підгруп сегмента. Найвищі обсяги продажів кожного року за період 2009–2012 рр. демонструють препарати тафлупросту, споживання яких у 2012 р. збільшилось на 94,9% у натуральних і на 94,4% у грошових показниках у порівнянні з 2009 р. Необхідно відзначити, що підгрупа латанопросту є єдиною підгрупою цього сегмента, котра представлена препаратами як іноземного,

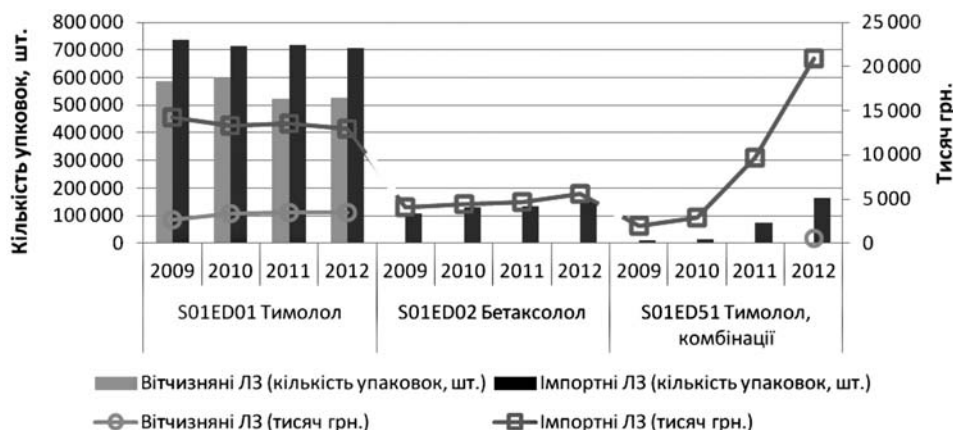

Рис. 4. Динаміка продажів фармакотерапевтичної групи S_{01ED} у натуральних і грошових показниках у 2009–2012 рр.

Рис. 5. Динаміка продажів фармакотерапевтичної групи S_{01EE} у натуральних і грошових показниках у 2009–2012 рр.

так і вітчизняного виробництва. Обсяги продажів цієї підгрупи за період 2009–2012 рр. демонструють позитивну тенденцію до збільшення. Так, темпи зростання продажів вітчизняних препаратів латанопросту в натуральних одиницях становили 87,5%, іноземних – 20,6%. У грошовому вимірі обсяг споживання вітчизняних ЛЗ у 2012 р. суттєво збільшився (89,7%) і становив 16 139 тис. грн., обсяг споживання іноземних ЛЗ збільшився лише на 8,8% (рис. 5).

Висновки

У результаті аналізу споживання ППМЗ встановили, що за період 2009–2012 рр. обсяг продажів протиглаукомних препаратів і міотичних засобів у натуральних

показниках збільшився на 11,08%, а в грошових – на 45,07% із тенденцією до наступного підвищення.

Встановили, що лідером за обсягами продажів у грошових одиницях за підсумками 2012 р. є група S₀₁EE – «Аналоги простагландинів», споживання препаратів якої за період 2009–2012 рр. збільшилось більше ніж удвічі та становить 59 360 тис. грн. Лідером за обсягами продажів у натуральних одиницях є група S₀₁ED – «Блокатори β-адренорецепторів». У 2012 р. продали 1 551 775 упаковок препаратів цієї групи, питома вага їх реалізації від загальної ємності ринку відзначеного сегмента становить 57 %.

Список літератури

1. Жахалова С. Фармацевтический рынок Украины: методология исследования / С. Жахалова // Маркетинговое исследование в Украине. – 2006. – №5(18). – С. 57–65.
2. Інформаційно-пошукова система «Державного реєстру лікарських засобів України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.kiev.ua>.
3. Компендиум 2009 – лекарственные препараты / под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. – К. : МОРИОН, 2009. – 2270 с.
4. Котвицкая А.А. Проблема старения населения в Украине и России / А.А. Котвицкая, А.А. Пастухова // Научные ведомости Белгородского государственного университета. – 2013. – №11(154). – Вып. 22/2. – С 5–9.
5. Нестеров А.П. Глаукома: основные проблемы, новые возможности / А.П. Нестеров // Вестник офтальмологии. – 2008. – №1. – С. 3–5.

References

1. Zhakhalova, S. (2006). Farmaceuticheskij rynek Ukrainy: metodologiya issledovaniya. *Marketingovye issledovaniya v Ukraine*, 5(18), 57–65. [in Ukrainian].
2. Informatsiino-poshukova systema «Derzhavnoho reiestru likarskykh zasobiv Ukrainy» Retrieved from <http://www.drlz.kiev.ua>.
3. Kovalenko, V. N., & Viktorov, A. P. (Eds.) (2009) *Kompendium 2009 – lekarstvennye preparaty [Compendium 2009 – drugs]*. Kyiv: MORION. [in Ukrainian].
4. Kotvickaya, A. A., Pastukhova A. A. (2013). Problema stareniya naseleniya v Ukraine i Rossii. [The aging of the population in Ukraine and Russia]. *Nauchnye vedomosti Belgorodskogo gosudarstvennogo universiteta*, 11(154), 22/2, 5–9. [in Russian].
5. Nesterov, A. P. (2008). Glaukoma: osnovnye problemy, novye vozmozhnosti [Glaucoma: the main challenges and new opportunities]. *Vestnik oftalmologii*. 1, 3–5. [in Russian].

Відомості про авторів:

Котвицька А.А., д. фарм. н., професор, зав. каф. соціальної фармації, Національний фармацевтичний університет,
E-mail: socpharm@ukr.net.

Пастухова О.А., аспірант із відривом від виробництва каф. соціальної фармації, Національний фармацевтичний університет.

Надійшла в редакцію 10.09.2014 р.